

▷ ципліни гуманітарного циклу і механістичного накопичення різноманітних релевантних знань, тоді як вища школа повинна шукати такі джерела знань, які впливають на прогресивні зміни в особистості.

Гуманізація – це «розповсюдження і твердження у сфері суспільного життя ідей, поглядів і переконань, пройнятих гуманізмом» [2]. Під гуманізацією в загальному вигляді розуміється « посилення людинолюбства, справедливості в економічному, суспільному житті; визнання і пошана загальнолюдських цінностей, увага до людей» [3].

У змісті гуманітарності деякі вчені (зокрема Л.Г. Тульчинський) простежують декілька шарів (рівнів), зокрема, назвемо наступні: соціологічний рівень – знання про соціальне, політичне, економічне і природне середовище, яке забезпечує збереження і розвиток суспільства (в зв'язку з цим економікоцентризм, політикоцентризм чреваті серйозними, якщо не катастрофічними наслідками); а також культурологічний рівень (кожен народ і кожен етнос повинні мати право на реалізацію базових цінностей культури, з якою він себе ідентифікує, на доступ до культурно-історичної спадщини. У сучасному світі розвиток культур припускає їх співіснування, вимушує до цього. Проте не слід забувати, що самодостатність окремих культур дуже часто обертається в кращому разі – ізоляціонізмом, а частіше нетерпимістю до інших культур і їх носіїв, а то і шовінізмом. Культури – суть інфраструктури, які забезпечують формування і розвиток (соціалізацію і індивідуалізацію) конкретних типів особистості [4]. Культура реалізує свою функцію розвитку особи тільки в тому випадку, якщо вона активізує, спонукає людину до діяльності. Чим різноманітніше і продуктивніше значуща для особистості діяльність, тим ефективніше відбувається оволодіння загальнолюдською і професійною культурою. Розвиток особистості в гармонії з загальнолюдською культурою залежить від рівня освоєння базової гуманітарної культури. Цією закономірністю обумов-

лений культурологічний підхід до відбору змісту освіти.

Глибока і всеосяжна маркетизація всіх сторін соціального життя породила масову культуру. Масова культура парадоксальним чином порушила ціннісний комплекс культури традиційної: «Орієнтацію на працю (духовну, інтелектуальну, фізичну), напругу, творення і еквівалентний (справедливий) обмін змінила орієнтація на дари, карнавали, організоване іншими свято життя. Те, що здавалося раніше безумовним і значущим – установка «все для людини» і багатоговікова робота і боротьба, що супроводжувалася чималими жертвами, – привели у результаті до виникнення маси людей, що множитьсся, охочих тільки одного – щоб їх годували, поїли і всіляко ублажали. У масовій культурі товарно-грошові відносини втягують в себе не тільки економіку, але і культуру в цілому. Цінності масової культури – цінності реального життєвого облаштування, цінності комфортного, зручного життя» [5].

У сучасній науці превалюють процеси диференціації професійних областей на безліч спеціальностей, величезну кількість напрямів, їх безперервне розгалуження, вузької спеціалізації, розпаду внутрішніх взаємозв'язків, кастової замкнутості, що обумовлене стрімким зростанням наукового знання і технологізації засобів виробництва, що привели до різкого збільшення дробності картини світу. В умовах, коли сучасне суспільство стало реально полікультурним, «мозаїчним», «клаптевим», в ситуації постмодерна, коли встановлені форми соціальності розпадаються, а модерністські цінності втрачають здатність мотивувати діяльність і інтегрувати людей у великі співтовариства, наука і освіта втрачають роль системоутворювальних чинників організації суспільства. Принцип функціонування гіпермаркету розповсюджується на всі сфери сучасного життя, зокрема на науку і освіту: «товари», розміщені в супермаркетах, виконують функцію підтримки мас в стані соціальної інтеграції, симулюють соціальне життя [6]. ▷